

Dvě knihy o ideologické práci

Pracovníkům naší ideologické fronty se dostal v minulém roce do rukou ucelený soubor dokumentů a materiálů věnovaných otázkám ideologickým v SSSR od roku 1954. Jsou jim české překlady dvou sovětských knih dokumentů z činnosti ÚV KSSS.

První z nich *Otázky ideologické práce* (vydalo NPL 1962) obsahuje základní usnesení a směrnicе XX. a XXII. sjezdu a ústředního výboru Komunistické strany Sovětského svazu od roku 1954 do roku 1961.

Ve čtyřech oddílech sborníku, v nichž jsou materiály chronologicky zařazeny, jsou zahrnuty výňatky z usnesení XX. a XXI. sjezdu KSSS, usnesení plenárních zasedání ÚV KSSS vztahující se k ideologické práci, materiály k otázkám propagandy a agitace, k organizaci systému stranického školení, k přípravě a vydávání prací klasiků marxismu-leninismu a k zesílení ideové výchovné práce mezi obyvatelstvem. Dále jsou zde zahrnuty otázky vědy a kultury, materiály k otázkám výuky na vysokých školách, literatury, hudby a divadla. V posledním oddíle jsou zahrnuty dokumenty k otázkám tisku, rozhlasu, televize, k redakční a vydavatelské činnosti, k rozšiřování tisku a ke knižnímu obchodu.

Zvláštní pozornost si jistě zaslouží usnesení ÚV KSSS z června 1954 *O velkých nedostatcích ve vědeckoateistické propagandě a opatření k jejímu zlepšení* a rovněž usnesení ÚV KSSS *O překonání kultu osobnosti a jeho důsledků* z června 1956, které velmi přiblíží českému čtenáři složitost ideologické problematiky sovětské společnosti. Dokladem soustavné a prohlubující se řídicí a organizátorské práce KSSS na poli ideologie je zejména usnesení ÚV KSSS *O úkolech stranické propagandy* z ledna 1960, na němž je zvláště výrazné, jaký progresivní vývoj prodělala KSSS v řízení ideologické práce od roku 1954.

Bohaté a cenné zkušenosti, které jsou obsaženy v dokumentech sborníku, pomohou zajistě našim ideologickým pracovníkům a institucím k prohloubení a zkvalitnění ideologické práce u nás. A to je také cílem sborníku.

Druhá kniha *XXII. sjezd a otázky ideologické práce* (vydalo NPL 1962) je vlastně nepřímým pokračováním materiálů první knihy. Přináší materiály z *Všesvazové konference o ideologické práci*, která se konala ve dnech 25.–28. prosince 1961 ve Velkém kremelském paláci za účasti 2700 stranických pracovníků a pracovníků ústředních a místních ideologických institucí.

Sborník obsahuje úvodní slovo *N. S. Chruščova*, referát *L. F. Iljičova* a některé vybrané diskusní příspěvky z konference. V knize je rovněž zařazen referát *M. A. Suslova* z *Všesvazové konference vedoucích kateder společenských věd*, která se konala ve dnech 31. ledna až 2. února 1962. Ideovou osu sborníku tvoří myšlenky referátu *L. F. Iljičeva*, které v sobě koncentrují ideové bohatství XXII. sjezdu KSSS tvořivé promítnutých do oblasti ideologické práce. Vycházejí z úkolů programu KSSS zobecňuje referát zkušenosti z dosavadní činnosti a z výsledků průzkumu ideologické práce v různých oblastech SSSR a vytyčuje před pracovníky ideologické fronty hlavní úkoly, směry a prostředky ideologické práce.

V referátě *M. A. Suslova* najdeme rozbor Stalinových deformací v jednotlivých součástech marxismu-leninismu, rozbor nedostatků ve výchově na vysokých školách spolu s vymezením hlavních úkolů v práci kateder společenských věd.

Z jednotlivých diskusních příspěvků, svědčících o hlubokém a jemném pohledu do otázek ideologické práce upozorňujeme na vystoupení *A. A. Surkova*, *V. A. Serova* a *J. A. Rukavišnikovové*.

Obě knihy jsou současně učebnicemi tvořivého myšlení, jsou bojovné a ostře zaměřeny proti dogmatismu, konservatismu, zjednodušování a pohodlnictví. Jsou dokladem životní síly politického kursu XX. sjezdu.

Rostoucí zájem o řídicí a organizátorskou činnost KSSS v oblasti ideologické práce, provázenou čilým ruchem v sovětské literatuře a umění i na ostatních úsech ideologické práce, je jen dokladem, že obě knihy se dostaly do rukou našich čtenářů v pravý čas.

Rozvoj socialistické společnosti a hnutí brigád socialistické práce (vydalo NPL Praha 1962).

Kniha vyšla jako šestý svazek edice *O brigádách socialistické práce*. Masový rozvoj hnutí brigád socialistické práce, který má neustále vzestupnou tendenci, vyžaduje si stále naléhavěji účinnější řídicí a organizátorskou práci. Tato skutečnost se obráží v soustředěném zájmu společenskovědních pracovníků k aktuální problematice hnutí. Dokladuje to i nová kniha kolektivu autorů, kteří si vytkli za cíl hlouběji rozebrat vklad hnutí brigád socialistické práce

v našem společném cíli při rozvíjení vyspělé socialistické společnosti, ukázat přínos hnutí v rozvoji komunistických prvků v naší společnosti a současně pomoci soutěžícím kolektivům v odhalení nedostatků v jejich práci a jejich překonání.

Kniha sestává ze sedmi samostatných statí, které jsou vnitřně spjaty problematikou hnutí zkoumané z různých aspektů.

Autoři si všímají nových podmínek a faktorů v rozvoji hnutí v současné době, podílu brigád socialistické práce v překonávání podstatných rozdílů mezi fyzickou a duševní prací, jejich úlohy v rozvoji socialistického kolektivismu, zkoumají jejich vliv v procesu kulturní revoluce, při formování socialistického smyslu života, narůstání prvků komunismu v naší společenské skutečnosti a otázek uplatňování vedoucí úlohy strany v rozvoji hnutí brigád.

Autoři si ovšem nekladou za cíl definitivní a vyčerpávající odpověď na řadu položených otázek. Omezují se na několik základních problémů zkoumaného okruhu otázek. Zde však přináší množství zcela nových myšlenek a pohledů a také množství otázek nadhazují. Zejména stať o socialistickém smyslu života zůstává zcela programově otevřená a klade si za cíl především dát některé podněty k řešení důležité otázky po smyslu života socialistického člověka. Kniha značně obohacuje rostoucí literaturu věnovanou nejmasovějšímu hnutí naší společnosti.

Augustin Beneš

Wissenschaftliche Zeitschrift der Hochschule für Ökonomie.

Berlin—Karlshorst, ročník 1961.

Jako novinku ročníku 1961 zavedl časopis uveřejňování projevů na tzv. *Karlshorster Hochschulgesspräche*, které se konají na této vysoké škole od počátku roku 1961. Těchto diskusních večerů se zúčastňují učitelé a studenti všech fakult vysoké školy i pracovníci z praxe. Jsou pořádány jednou měsíčně; večer se zahajuje referátem, po němž následuje diskuse, v níž může každý vystoupit s jakýmkoli dotazem a nemusí být při tom specialistou v daném oboru. Tak např. G. Pflicke zde referoval o podstatě a významu demokratického centralismu, G. Brendel o krizi kapitalistického měnového systému a s dalším referátem vystoupil R. Brauer a věnoval ho vztahům národního hospodářství NDR k národnímu hospodářství SSSR po XXII. sjezdu KSSS.

Obecným problémům politické ekonomie je věnována stať K několika otázkám moderní buržoazní teorie důchodů a financí, v níž H. Koziolek ukazuje úpadek moderní buržoazní teorie důchodů a uvádí příklady ze západního Německa (*Peter, Jecht, Haller, Krelle, Bombach, Schmölders*). Od japonského vysokoškolského profesora S. Kaida je informativní článek *Mzda v Japonsku*. H. W. Haack je autorem stať *Několik poznámek k procesu vulgarizace buržoazní teorie pozemkové renty a k charakteru moderní buržoazní teorie pozemkové renty*. Ve vulgarizaci buržoazní teorie pozemkové renty (je nutnou součástí všeobecného procesu vulgarizace buržoazní politické ekonomie) rozlišuje zde autor tři etapy. První etapa začíná Sayem — jde o vulgarizaci Smithovy a Ricardovy teorie pozemkové renty. Ve druhé etapě (po vydání 3. svazku Marxova Kapitálu) jde o rozklad buržoazní teorie pozemkové renty vlivem teorie mezního užítku. V první i druhé etapě jde o popírání zdrojů a příčin existence absolutní pozemkové renty. Třetí etapa začíná v období imperialismu a všeobecné krize kapitalismu. Představiteli tohoto období jsou Cassel, Carel, von Stackelberg, Ropke aj. V této etapě jde o popírání zdrojů a příčin existence diferencální pozemkové renty. Současná teorie pozemkové renty plní úlohu apologeta kapitalismu: pomocí nevědeckých názorů o pozemkové rentě ospravedlňuje a zatemňuje rentové vztahy, skutečné vykořisťovatelské vztahy v kapitalistickém zemědělství.

Značný počet statí je věnován problematice hospodářského vývoje v západním Německu. Nejzávažnější je jistě kolektivní příspěvek institutu politické ekonomie nazvaný *Úloha a význam existence socialistického tábora pro vývoj postavení dělnické třídy v současném kapitalismu* (v západoevropských kapitalistických zemích, zvláště v NSR). — Z dalších článků je třeba uvést tyto: *Základní rysy vývoje komunálních spořitelců v kapitalistickém Německu* (G. Polaschewski) a *K vývoji západoněmeckého zdravotnictví a sociální péče pod vlivem socialismu* (K. Neelsen).

Ještě větší část statí je pochopitelně věnována aktuálním otázkám hospodářského vývoje v Německé demokratické republice. Po XII. sjezdu KSČ, na němž byl zdůrazněn rozvoj našeho chemického průmyslu pro naše národní hospodářství, je pro naše čtenáře zajímavý článek *Chemický průmysl NDR v socialistické soustavě světového hospodářství*. Autor článku L. Rouscik ukazuje, že v r. 1960 výroba chemického průmyslu v NDR vzrostla čtyřikrát ve srovnání s předválečným stavem (zatím co celková průmyslová výroba NDR vzrostla